

Uniwersytet
Wrocławski

Otwarte dane i ich ponowne wykorzystywanie w prawie polskim

Wybrane zagadnienia

redakcja

Michał Bernaczyk

Wrocław 2021

Otwarte dane i ich ponowne wykorzystywanie w prawie polskim

Wybrane zagadnienia

Prace Naukowe
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Seria: **e-Monografie**

Nr 198

Dostęp online: <https://www.bibliotekacyfrowa.pl/publication/144508>

DOI: [10.34616/144499](https://doi.org/10.34616/144499)

Otwarte dane i ich ponowne wykorzystywanie w prawie polskim

Wybrane zagadnienia

redakcja

Michał Bernaczyk

Uniwersytet Wrocławski

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii

ORCID: [0000-0001-7683-8852](https://orcid.org/0000-0001-7683-8852)

Wrocław 2021

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Ewa Gałyga-Michowska – członek

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzenci: *dr hab. Robert Suwaj, Politechnika Warszawska;*

dr hab. Dariusz Szostek, prof. Uniwersytetu Śląskiego

**© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego**

Publikacja finansowana ze środków Fundacji Media 3.0.

Korekta: *Magdalena Wojcieszak*

Projekt i wykonanie okładki: *Karolina Drozd*

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumasza eBooki.com.pl*

Druk: *Agencja Reklamowa TOP, Agnieszka Łuczak*

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-66601-81-9 (druk)

ISBN 978-83-66601-82-6 (online)

Spis treści

Wstęp	9
ROZDZIAŁ I. PRAWO DOSTĘPU DO OTWARTYCH DANYCH JAKO PRAWO PODSTAWOWE W PRAWIE KRAJOWYM, MIĘDZY- NARODOWYM I UNIJNYM	
Michał Bernaczyk	
Wprowadzenie. Konstytucyjne czy ponadnarodowe gwarancje dostępu do otwartych danych? Kilka uwag o nowym pojęciu „wykorzystywania informacji sektora publicznego” w polskim ustawodawstwie	15
Łukasz Żyła	
Cyfrowy dostęp do informacji i danych o funkcjonowaniu pań- stwa a prawo do informacji jako prawo człowieka	39
ROZDZIAŁ II. PRAKTYCZNE ZAGADNIENIA DOSTĘPU DO INFORMACJI I ICH PONOWNEGO WYKORZYSTYWANIA	
Sylvia Kotecka-Kral	
Interoperacyjność aplikacji mobilnych śledzących kontakty za- każne	95
Adam Haręza	
Dostęp do informacji publicznej rozważany przez pryzmat pro- cesów anonimizacji oraz pseudonimizacji danych	153
Ewa Wojnarska-Krajewska	
Wybrane aspekty prawne scrapowania ze szczególnym uwzględ- nieniem informacji i danych publicznych	209

Wstęp

Nasz świat i życie jest zapisane w danych. Wśród czytelników tej książki znajdują się zapewne Ci, którzy urodzili się w świecie wolnym od cyfryzacji danych i informacji, ale kolejne pokolenia nie znają już tego świata. Przyszłość tego ostatniego również będzie zależeć zarówno od tego, co będziemy w stanie uczynić z otaczającymi nas danymi, jak i po co będziemy je przetwarzać, a wreszcie – jaki stopień swobody w ich pozyskiwaniu i wykorzystywaniu przyznamy jednostkom oraz władzom publicznym. To zaś rozstrzygnie prawo w wielopoziomowym systemie prawa krajowego i międzynarodowego.

Teksty przekazane do niniejszej publikacji dają pewien przekrój problemów, które powinny być brane pod uwagę przy modelowaniu ponownego wykorzystania w mozaice polskich, ustawowych norm materialnych i proceduralnych dotyczących dostępu do szeroko pojętych informacji i danych. Taką okazją staje się niewątpliwie uchwalenie ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego oraz postępująca deprecjacja ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Aby uzyskać najlepszą i efektywną krajową regulację wyważającą ochronę interesu publicznego i prawo do informacji w epoce cyfrowej, po pierwsze, należałoby powrócić do kwestii podstawowej i określić bądź wykluczyć umocowanie prawa do ponownego wykorzystywania w prawach podstawowych jednostki, zarówno na płaszczyźnie konstytucyjnej, jak

i ponadnarodowej. Dziś unikamy debaty, czy jest to prawo o rodowodzie konstytucyjnym (zob. art. 79 ust. 1 Konstytucji RP *ab initio*), a jeśli tak, to w jakiej relacji pozostaje ono do np. art. 20 lub 54 Konstytucji RP? Czy dotykamy tu w ogóle kwestii praw człowieka do uzyskiwania i rozpowszechniania informacji, czy też mowa tu o swobodzie regulacyjnej ustawodawcy do kreowania nowych usług publicznych wspierających życie kulturalne, obrót gospodarczy lub warunki socjalne? W prawie unijnym ponowne wykorzystywanie poszukuje uzasadnienia w prawie podstawowym jednostki i wobec tego trendu nie wolno przejść obojętnie. Tym zagadnieniom poświęcamy pierwszy rozdział.

Po drugie, dostęp do informacji, ponowne wykorzystywanie należy obserwować w działaniu. Tym zagadnieniem poświęcamy rozdział drugi agregujący zagadnienia praktyczne. Warto przyjrzeć się potencjalnym obszarom kolizji z prawem do ochrony danych osobowych. Duże zbiory danych powinny być przeznaczone do ponownego wykorzystywania z poszanowaniem praw jednostki bez narażania jej na identyfikację. Tymczasem przeciwdziałanie globalnym skutkom pandemii SARS-CoV-2 w formie aplikacji śledzących kontakty (*de facto* przemieszczanie się jednostek) pokazało potencjał (i zagrożenia dla prywatności) płynący z interoperacyjności systemów pozwalających na łączenie danych osobowych, przestrzennych i telekomunikacyjnych. Kluczowe znaczenie ma więc anonimizacja i pseudoanonimizacja przed ich ponownym wykorzystaniem. Wreszcie nie sposób uciec od kwestii ochrony baz danych (publicznych i prywatnych) i przysługującego im zróżnicowanego stopnia ochrony prawnej. W Polsce nie odnotowywano do tej pory przypadków wydawania przez podmioty zobowiązane decyzji administracyjnej o odmowie ponownego wykorzystywania opartej na argumentach zagrożenia dla prawa do baz danych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych. Warto zatem przyjrzeć się, w których sytuacjach aktualizują się normy zakazu i dozwoleń związane z eksploatacją cyfrowych baz danych.

Pozostaję z nadzieją, że niniejsza książka przysłuży się specjalistom, naukowcom i studentom chcącym zgłębiać prawne zagadnienia związane z cyfrową rewolucją oraz będzie stanowić wkład w debatę nad jak najlepszymi rozwiązaniami legislacyjnymi towarzyszącymi otwieraniu dostępu do danych.

Redaktor dr hab. Michał Bernaczyk, prof. UWr

Niniejsza publikacja wyjaśnia znaczenie kluczowych pojęć związanych z otwartością danych, które powinny być uwzględniane przy wykładni i rewizji ustawowych norm (materialnych i proceduralnych) przyznających uprawnienie do ponownego wykorzystywania informacji i danych. Okazją do tej analizy stało się uchwalenie ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego oraz redukowaniu znaczenia ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Uprawnienia informacyjne ewoluują pod hasłem innowacyjności gospodarki i rozwoju cyfrowych usług publicznych, niekoniecznie zaś przejrzystości władz publicznych czy wzmocnienia politycznych praw jednostki. Jednakże nowe cele stawiane dostępowi do informacji ukrywają stare dylematy: jak zapewnić jakość i interoperacyjność danych w administracji publicznej? Czy dane publiczne są ekskluzywną własnością publiczną i gdzie leżą prawne granice ich przetwarzania przez podmioty prywatne? Gdzie jest granica pomiędzy informacją a danymi jako przedmiotem roszczenia informacyjnego jednostki? Jakie jest konstytucyjne i ponadnarodowe uzasadnienie dostępu do otwartych danych? Niniejsza książka niewątpliwie przybliży nas do odpowiedzi na te pytania.

ISBN 978-83-66601-81-9 (druk)

ISBN 978-83-66601-82-6 (online)